

L. Walgrave, *De bescherming voorbij, Ontwerp voor een emanciperende jeugdcriminologie*, Antwerpen, Kluwer, Arnhem, Gouda Quint, 1980, 213 blz.

Naar mate de jeugdbescherming zelf als een probleem beschouwd begon te worden, verschenen in België ook verschillende belangrijke boeken die de positie van de jongeren tegenover het recht op min of meer kritische wijze beschouwden. Laten wij onder meer de laatste publikatie citeren van het Studiecentrum voor Jeugdmisdadigheid, *Jeugdbescherming in onderzoek*, die onlangs in dit tijdschrift (I/3, mei-juni 1980, blz. 255 e.v.) voorgesteld is geweest.

In juni 1978 had Lode Walgrave zijn *Uitgeleide aan de Jeugdbescherming* bij Acco laten verschijnen. Zoals de auteur aanhaalt, was de bedoeling van dit boekje rechtstreeks maatschappelijk, nl. in te spelen op het debat over de hervorming van de jeugdbescherming dat in België (zoals in de meeste omringende landen) aan de gang is.

De Bescherming voorbij gaat een stap verder. De bedoeling is nu uitdrukkelijk wetenschappelijk, nl. te zoeken naar een manier om jeugdcriminologie te bedrijven die de emancipatie kan helpen bevorderen. In het vorige boek betrof de auteur recente evoluties in de criminologie in het debat. De interaktionistische en meer globaal-maatschappelijke visie op jeugddelinkwentie en jeugdbescherming die de uiteenzetting doordrong vindt men terug in het nieuwe boek, dat het midden houdt tussen een tweede, bewerkte uitgave van *Uitgeleide aan de Jeugdbescherming* en een nieuw werk.

Gelukkig vindt men hier de kritische opmerkingen terug aangaande het klassieke jeugdcriminologisch onderzoek (op zoek naar de oorzaken van delinkwent gedrag: delinkwentie is een ziekte; delinkwentie is sociale onaangepastheid); het einde van de myte van de delinkwent (dark-number en gevatte delinkwenten als een geselecteerde groep); de nood aan een nieuw concept over afwijkend gedrag bij jongeren (delinkwentie is protest, is een produkt van het kapitalisme, is wat we zo noemen); de jeugdbescherming als controleorgaan, zoekend naar een passend etiket voor de cliënt, stigmatiserend, marginaliserend.

Volgens de auteur zit het probleem helemaal niet in de veel gehoorde klacht over een tekort aan middelen. 'Er is, integendeel, een teveel aan middelen: een teveel aan experts, een teveel aan technieken, een teveel aan bureaucratie en – vooral – een teveel aan macht'. Emancipatie moet de doelstelling worden, t.t.z. streven naar een risiconemend beleid. Een jeugdrecht moet men op touw zetten i.p.v. jeugdbescherming: 'een stelsel van geleidelijk toenemende en gewaarborgde handelingsruimte zou moeten ingevoerd worden, waarbij meerderjarigheid op 18 jaar voor ons een evidentie is'. 'Toenemende rechten houden inderdaad ook toenemende plichten in, en dit zowel inzake strafrechtelijke als inzake burgerlijke verantwoordelijkheden'. Hulp en recht moeten klaar gescheiden worden. Interventie moet gebeuren zonder macht, en de eerstelijnsvoorziening moet in het buurtwerk geschieden, in feite afhankelijk van en controleerbaar door de cliënt. Maar natuurlijk moet het recht de grenzen van de hulpverlening afbakenen, daar waar ze in konflikt komt met andere belangen, zoals de individuele vrijheden of de maat-

schappelijke orde. Zo moet de jeugdrechtbank evolueren tot 'een Hulpverleningsrechtbank, waar alle problemen met hulp aan mensen worden behandeld, maar slechts voor zover het juridisch welomschreven materie betreft, gezien de conflicten die er kunnen voorkomen met de individuele vrijheden en/of met de bescherming van de maatschappij'.

Bescheiden laat de auteur als nawoord een 'lof van de twijfel': 'Twijfel, onzekerheid, vragen, relativering liggen voor de hand, ook in de uitbouw van emanciperende jeugdkriminologie. Maar is twijfel niet een essentiële voorwaarde voor emancipatie?'. Inderdaad wekt dit boek meer twijfel dan zekerheid. Zoals het in 1973 verschenen *Radical Non-Intervention* van Edwin M. Schur, die ook naar een *Rethinking* van het jeugdbeschermingsprobleem streefde, is dit boek meer 'radikaal' (in ruime zin) in het begin dan op het einde. De auteur verwerpt de dogma's, van welke zijde ze ook kunnen spruiten, en dit is m.i. een grote verdienste. Hierom zal dit boek van groot nut zijn om studenten te leren kritisch te denken en een verstandig beleid te helpen opbouwen.

G. Kellens

J. J. Abspoel, *Studenten, moordenaars en ander volk. Kritische kanttekeningen van een officier van justitie*, L. J. Veen, Ede, 208 blz.

Als aan een willekeurige groep Nederlanders zou worden gevraagd de naam van een officier van justitie te noemen dan zouden enkelen van hen zeker met die van Abspoel komen aandragen. Abspoel is zonder twijfel de meest bekende officier van justitie in Nederland. Hoewel hij nu hoofd van het parket in Alkmaar is heeft hij zijn bekendheid te danken aan de periode dat hij in Amsterdam werkzaam was. Toen zag hij verschillende keren kans grote publiciteit tot zich te trekken. Soms door gepeperde uitspraken die beroering wekten in de pers en parlementariërs tot het stellen van vragen aan de minister brachten, maar vooral door enige 'grote' zaken, die in Nederland grote belangstelling trokken.

In het boek *Studenten, moordenaars en ander volk* geeft Abspoel een overzicht van zijn ervaringen. Dat doet hij op onderhoudende, zij het soms enigszins oubollige wijze. Hoewel het boek de indruk wekt een autobiografie te zijn is het dat niet. Het bevat fragmenten uit zijn leven. Abspoel vertelt iets van zijn afkomst uit een socialistisch schoolmeestergezin, zijn militaire dienst en de pogingen die hij doet een loopbaan in de wereld van de justitie te beginnen. Persoonlijk zou ik graag iets hebben vernomen over zijn studententijd, die in de jaren dertig viel. Waar praatten de studenten in die tijd over? Het stellen van zo'n vraag is niet helemaal eerlijk, omdat Abspoel niet voorgeeft een compleet levensverhaal te hebben geschreven. Wat het wel voor een boek is valt echter moeilijk te zeggen. In chronologische volgorde vertelt hij het een en ander van zijn ervaringen als officier van justitie, als openbaar aanklager in Amsterdam. Dat overzicht wordt onderbroken door een hoofdstuk over de rollen in het spel, waarin hij het strafproces beschrijft. Dat had ik liever direct aan het begin gezien, dat was de overzichtelijkheid ten goede gekomen.

Een officier van justitie die een boek schrijft over zijn ervaringen is, in Nederland althans, een betrekkelijke zeldzaamheid. Mij is één ander voorbeeld bekend,